

Uren er en klassisk dannelsesfortælling om en pige, der må finde modet til at blive sig selv på trods af den afgrundsdybe rædsel for at miste sin mors kærlighed. Sidste del af bogen er samtidig en højaktuel behandling af kvinders lyst og samfundets dobbeltmoralske syn på kvindelig promiskuitet, idet Karen kæmper med at finde sit eget seksuelle ståsted i skyggen af sin mors og stedfars grænseløse og frastødende seksualitet.

Det var med en vis bæven og en hel del tilløb, at jeg gik i gang med at læse Karen Schultz' erindringsroman. Titlen alene antyder, at den indeholder en tung historie om et barn, der blev omsorgssvigtet, og den slags går altid lige i maven på mig. Vi er nok mange i Dansk Psykolog Forening, der dels drages af denne slags fortællinger, dels mættes hurtigt, da vores arbejdsliv er fyldt af dem.

Men så snart jeg kom i gang, blev jeg fanget af Karens stemme, der træder tydeligt frem. Først en nysgerrig og hengiven pigestemme, fuld af benovelse over simple glæder i livet, som fx at få en æske farveblyanter, og helt opfyldt af det rørende enkle ønske om at blive elsket af moderen. Senere en vred stemme, fuld af afsky og had til den stedfar, der forgifter familien med sine perverse lyster og til den stadig mere hypokondriske mor, der lader det ske. Indimellem høres den voksne Karens stemme, rolig og afklaret, som et frisk pust direkte fra sommerhuset på det Grønlandske fjeld. Disse afstikkere til nutiden bryder bogens klaustrofobi på en god måde, især i midten, når stedfar Georgs påtrængende lem bliver kvalmende virkeligt at læse om. Sandheden er ikke for tøsedrenge, og det er denne bog heller ikke. Men den er skrevet med et overskud og en grad af nuancer, der er overrumplende stærkt og vedkommende at læse. Det er en fornøjelse at følges Karens modning og se hendes tanker blive mere og mere nuancerede.

Karen Schultz bruger dialog på en måde, så man oplever scenerne sammen med hende i stedet for at få dem fortalt, og det giver en medrivende læseoplevelse. Hun har desuden et fantastisk talent for at beskrive følelsernes fysiske udtryk, så læseren selv mærker, hvor svært det er at eksistere i et dysfunktionelt familiesystem af ambivalente og uforløste følelser. Hun har fortælle magten i sin hånd, hvilket kun bliver en smule udfordret hen imod bogens slutning, hvor et stærkt voksende persongalleri gør det svært at følge med. Her savner denne læser at høre mere om Karens egen indre seksualitet, i stedet for 70'er-anekdoter om fri sex og jalousi.

Læs denne bog når du har brug for at fordybe dig i en flot dannelseshistorie, der samtidig tegner et stærkt generationsportræt af kvinder og mænd i midten af det 20. århundrede. Læs den for at forstå grænselandet mellem psykologisk og sexologisk udvikling. Læs den bare for det gode litterære oplevelse, fuld af gru, men også varme og humor.

Tilbage er bare ét spørgsmål. Karen, hvad skete der med din søster...?

Af Michelle Kaptain, psykolog

